

Pripovedujejo, da škrat o visocih golah prebiva. Naka gora -
 pravijo - kjer škrat prebiva, ima prostorno votlino. Votlina je kam-
 nita miza, pri kateri škrat sedi, ki ima pod sabo srebrne in glate
 nove. Pod mizo izvira močan studenec, ki se bo pred sodnim duc-
 som razlil po deželi. Ko bodo namreč ljudje porutekristu zapeljivi
 „ki bo denarje sejal“, bo škratelj tako zelo zakričal, da bo gora po-
 čila, studenec pa se razlil po deželi; škrat bo de gora začela vati
 in mesta v okolici, in njih prebivalci bojo potolili, predno dojde
 tisti strašni rok, ko bodo zemlja videla krovce boje z kraljem najrajšem.

V tistih golah, kjer škrat prebiva, je veliko glahuc rude; tuj
 vodi tudi škrat do tistih rudajev (knapov) početno rad, kadar
 volko (žganje) pije, ali pa preklinjajo. To je vzrok, da se zadržu-
 jo zganjih pijac in se preklinjevanja varujejo.

Škrat ljudem tudi denar donasa. Pravijo, da je nekemu
 kmetu na Dolenskem donasal ne le denar denarja, ampak tudi
 žita in drugih reči, katerih ga je prosil. Bil je dolga pri hiši in
 zelo jih je bil obogatil, kajti le misli mu je bilo razpusti in
 naglo jim je ostregel. Kelli so, da mu je bil oče mladega sinčka
 obljubil o dar, ki ga pa ni dobil, kajti spodili so ga od hiše pred
 časom, ko bi bil imel porogolbi sinčka vzeti.

Neke druga pripovedka pa pravi, da ga je bil nekemu vzal, in
 sicer ko je bil roket star, je kar čim postal, nagloma muré in
 škratelj ga je odnesel pod roko.

Neke lahoma žena je vzela jajce sedem let starega petelina
 bij ko je spočela, ter ga pod krbo pazduho do poroda nosila. Ko
 se je deček rodil, izlegel se je tudi škratelj. Žena je obo skrbno
 selgojevala, kajti mislila je, da ji bo škratelj denarja donasal,
 a motilo jo je njeno upanje. Pomagal ji je sicer delati, donasal
 je koder, kadar je bil pri volji, a ko se je nježil, je namet na
 ognjišče kup kamuja in je z njim lonce pokljal, zato so ga od
 hiše odpodili.

Pravijo, da je škrat tudi velik hebetalec. Nekega dne, ko
 so bili vsi o hiši, je nek fantalic Andrejas por imanu, malo
 po malo iz lonce na ognjišču vsi jemal. Škratelj to čtivo
 zaopije: „Andrejas pilka bob!“ - On se zdaj zmirjajo pri tisti
 hiši: „Andrejas pilka bob!“

Škrat se je bil nek fantic zgubil, da ga ni bilo več dui
 domu; čez nekaj dni kendar pride; prstajo ga: kje da je bil?
 On pa pripoveduje, da ga je bil neki fantiček z rudco
 kopicov in samic zapeljal, kjer se je prijazno z njim pogovor-
 jal, mu srečnih jederc in medene potice dal.

Škratelj pribita tudi o jama, se celo o tacih najrajši,
 ki „vimejo dva.“ Škrat bo pasli pastirski blizo neke jame
 in lučali so kamuje o njo. Kar nakrat pride nekaj čeden

veček & rudiči kapiči in praša: "Kako je mojemu fantku
 shledico ubil?" Pastirčki si prestrašeni molknjejo, le neki
 že postarši pastir odgovori pogumno, rekoč: "Pa le koga-
 ca je postočila in kancene & jamo brenila." Kuteqama je
 mračna stiž sijn & jamo. Pravijo tudi, ako bi bili kace-
 ga fanta pokazali, bi bil rano tako storil s sijn. Na
 tistimual se pastirji se sedno boje v jamo kancnja metati.
 Skratelj je tudi velik goljuf. Rekega dne gre zelo ubo-
 žen kmet vs objokan po hosti, pa seča rekega lovca.
 Kovec praša kmeta: "Kako, da ste tako žalostni?" "U,
 kaj bi se bil - pozame kmet - gavoljo dolgov mi boje
 hišo in grunit prodali; kaj potem počnem s stroci in
 ženo?" Kovec pa mu pri teh besedah poda nekoliko
 denarja in reče: "Kake denarja, da poplačate dolgove svoje."
 K kancu leta pa sam donesem se en žakelj denarjev,
 ako le gveste, kako je meni ime." "Ko si misli kmet-
 ta do pa je dobra! Ga klijnjega lovca dom je goedit. Ko
 pride domu, povč ženi, kaj se mu je pripetilo in vsi
 so bili veseli. Kiveli so več časa nečimerno doma, vikič
 se ni zmenil zaradi lovčevega imena. Tako preteče
 vs čas in le se bi dni je menjkalo do pogodjenega dneva,
 ko ga bo rudičnji dobrotnik praisal za svoje ime.
 Kkaj se le mu v misel pride, kako do goedit ime
 neznanege lovca, ki je bil ko se skratelj. Moj gre &
 rano tisto hosto, kjer je pred letom sečal neznane-
 ga lovca. Ko pride v hosto, se spravi vsj na visoko
 kopr ter dobro pazi, kaj bi vidil in slisal. Kar pride
 mojielj v rudiči obleki, zakuri ter skač sledi ognja
 in praje: "Ko je dobro, to je dobro, da kmetič ne se, da
 je meni "bertmaudelje" ime!" "Dobro je" - si misli
 kmet, gre domu ter povč, da je že goedit, kako je ime
 skratelju, ki ga je uvidau v podobni lovca sečal. Ko
 teltji dan napoči, pride skrat pod stno ter praša:
 "Kmetič, si li goedit, kako je meni ime?" "Kmet o
 hiši pa odgovori: "Kaj za takega bertmaudelja, kako
 si ti, se kom goedit?" "Skrajelj to slisati, arje ardit
 obljubljeni denar skoji stno o hišo, tako zelo trato,
 da se vsa hiša potese, šipe v stnih se podobijo in cel
 vogal hiše se odvali. Skušali so sicer, ko so bogati
 bili, dozdati ta vogal, a kar so podnevi se fidali, jine
 je skrat ponoči podel; hiša je toraj vedno brez vogala
 o tisti sponu.

* Bergmannchen
 gorki mojielj
 digne noje